

04A Literatura doby husitské, Mistr Jan Hus, doba polipanská

Reformace (husitská revoluce, 1419 - 1436)

Vrcholí demokratizace a laicizace literatury, česká tvorba vítězí nad latinou a němčinou

Žánry: satira, duchovní píseň, traktát, kronika, kázání

☞ Předchůdci Husovi

Konrád Waldhauser, Jan Milíč z Kroměříže, Matěj z Janova,

Tomáš Štítný ze Štítného - *Knížky šestery o obecných věcech křesťanských*

Řeči besední

Řeči sváteční a nedělní

☞ Mistr Jan Hus

(1371 - 1415)

latinské spisy: *De ecclesia, De sex erroribus, De orthographia Bohemica*

české spisy: *Výklad Viery, Desatera a Páteře; Knížky o svatokupectví; Postila;*

Dcerka; listy z Kostnice

☞ Literatura v době husitských bojů

Jistebnický kancionál (Ktož jsú boží bojovníci; Povstaň, povstaň, veliké město pražské)

Žižkův vojenský řád

Budyšínský rukopis (3 skladby: Žaloba Koruny české, Porok Koruny české,

Hádání Prahy s Kutnou Horou)

Vavřinec z Březové - *Husitská kronika* (latinsky psaná kronika, události 1414-21)

- *Píseň o vítězství u Domažlic* (latinská báseň)

☞ Literatura doby polipanské = po r. 1434

v popředí literární polemika, kázání

Petr Chelčický(1390 - 1460) - *neodporování zlu násilím* › L.N.Tolstoj

- *odmítal vzdělání*

O trojiem lidu

Sieť viery pravé

Postila

O boji duchovním

Na základě Chelčického myšlenek vznikla r. 1458 **jednota bratrská**

Václav Šašek z Bírkova - *Krátké a utěšené popsání cesty a putování* (cestopis)

(A. Jirásek- Z Čech až na konec světa)

04B Jazykověda a její disciplíny

jazykověda = lingvistika = věda o jazyce a jeho užívání

disciplíny:

☞ **gramatika** (mluvnice) - morfologie = tvarosloví (slovní druhy, mluvnické kategorie)

- syntax = skladba (zkoumá stavbu vět a souvětí)

- hláskosloví (zvuková složka jazyka: fonetika, fonologie, ortofonie, ortoepie)

☞ **stylistika** = nauka o slohu

☞ **lexikologie** = nauka o slovní zásobě (slovotvorba, etymologie, frazeologie...)

sémantika = nauka o významu slova

řeč = obecně lidská schopnost dorozumívat se, schopnost naučit se jazyk

jazyk – langue = systém znaků určitého etnického společenství

promluva – parole = realizace jazyka ve skutečnosti

Jazykovědci:

Jan Hus, Jan Blahoslav, Jan Gebauer, Bohuslav Havránek, Alois Jedlička,

Vilém Mathesius